

Nyilvános konzultáció az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap (EGAA) félidős értékeléséről

Háttérdokumentum az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapról (EGAA)

Az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap (EGAA) európai uniós finanszírozási eszköz, melynek célja, hogy segítségen nyújtson azoknak a munkavállalóknak, akik a globalizáció hátrányos hatásainak következtében vagy a globális pénzügyi és gazdasági válság miatt elvesztették állásukat. Az EGAA pénzforrásokat biztosít olyan intézkedésekhez, amelyek segítenek az elbocsátott munkavállalóknak új állást találni.

„Globalizáció” alatt a világkereskedelemben végbemenő fő strukturális változásokat értjük, amelyek kihatással vannak a foglalkoztatásra. Ezek a strukturális változások elsősorban a következők:

- jelentősen növekszik az áruk és/vagy a szolgáltatások behozatala az EU-ba olyan országokból és térségekből, amelyek a szóban forgó árukat és szolgáltatásokat alacsonyabb költségen tudják előállítani/nyújtani;
- gyorsan csökken az EU, illetve valamelyik tagállam vagy régió piaci részesedése egy adott ágazatban;
- a gyártók/szolgáltatók áthelyezik tevékenységüket nem uniós országokba, ami munkahelyek megszűnésével jár az EU-ban.

Az EGAA-rendelet értelmében gazdasági válság kapcsán EGAA-támogatásban részesülhetnek:

- „a globális pénzügyi és gazdasági válság elhúzódása vagy egy újabb globális pénzügyi és gazdasági válság következtében elbocsátott munkavállalók és tevékenységüket megszüntető önálló vállalkozók”.

EGAA-támogatás akkor nyújtható, ha az e tényezőkre – vagy a gazdasági válságra – visszavezethető elbocsátások súlyos hatást gyakorolnak a gazdaságra helyi, regionális vagy országos szinten.

Az EGAA-források felhasználhatók aktív munkaerő-piaci intézkedések – pl. álláskeresőkhöz nyújtott segítség, képzés/oktatás, mobilitási támogatás – finanszírozására előre nem bejelentett (tömeges) elbocsátások esetén.

Az EGAA 2006-ban jött létre (a 2013. december 17-i 1309/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet létrehozta az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapot a 2014–2020-as időszakra vonatkozóan, és hatályon kívül helyezte az 1927/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletet).

Az EGAA-ból 2007 óta több mint 560 millió eurót fordítottak több mint 140 szerkezetátalakítási projektre a tagállamokban. Ezeknek a projekteknek a keretében több mint 130 ezer olyan munkavállaló részesült támogatásban, aki elvesztette állását a globalizációval és a világkereskedelemben bekövetkezett strukturális változásokkal kapcsolatos szerkezetátalakítás vagy a gazdasági és pénzügyi válság következtében. A következő honlapon részletesen tájékozódhat arról, milyen tapasztalatokat szereztek azok az elbocsátott munkavállalók, akik az EGAA révén új álláshoz, illetve új lehetőségekhez jutottak: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=326>.

A 2014–2020-as időszakra vonatkozóan az EGAA-támogatásokra évente fordítható maximális összeg 500 millió euróról 150 millió euróra csökkent (ezek a számadatok a 2011. évi árakon alapulnak). Az új EGAA-rendelet kibővíti a lehetséges kedvezményezett körét. A jelenlegi szabályok értelmében (azokban a régiókban, ahol az ifjúsági munkanélküliség meghaladta a 25%-ot 2012-ben) EGAA-támogatásban részesülhet ugyanannyi, 25 (vagy a tagállam döntése alapján 30) év alatti, nem foglalkoztatott, és oktatásban és képzésben sem részesülő fiatal, mint ahány elbocsátott munkavállaló kap támogatást az EGAA forrásaiból. A rendeletnek az a része, amely lehetővé teszi, hogy az említett fiatalok is részesüljenek az alap nyújtotta támogatásból,

csak 2017 decemberéig érvényes. A jelenleg hatályban lévő EGAA-rendelet továbbá növelte az uniós társfinanszírozás mértékét 50%-ról 60%-ra.

Ez a konzultáció azt hivatott biztosítani, hogy mind az EGAA-források kedvezményezettjeinek és a támogatási rendszerek megtervezésében és működtetésében közreműködő szervezeteknek, mind a téma iránt érdeklődő magánszemélyeknek beleszólásuk legyen abba, hogyan működjön az EGAA a jövőben, és hogy segítségükkel a Bizottság ki tudja értékelni, hogy az EGAA-finanszírozás mennyire bizonyult hasznosnak a következők tekintetében:

- hatékonyság: milyen mértékben érték el az EGAA-ból társfinanszírozott tevékenységek a céljukat, vagyis hogy **lehetővé tették-e az elbocsátott személyeknek, hogy rövid időn belül új állást találjanak**, valamint a szintén a kedvezményezettek körébe tartozó, nem foglalkoztatott, és oktatásban és képzésben sem részesülő fiataloknak, hogy elhelyezkedjenek, vagy folytassák tanulmányaikat;
- fenntarthatóság: az EGAA-finanszírozásnak köszönhetően álláshoz jutott (vagy oktatási/képzési programban részt vevő) egyéneknek **sikerült-e megtartaniuk ezt az állást** (vagy befejezniük az oktatási/képzési programot) az EGAA-támogatás befejezését követő 6–12 hónapos időszakban;
- költséghatékonyság: a **támogatás költsége indokolt-e az elért eredmények tükrében**;
- koherencia: az EGAA-finanszírozás mennyire segít elő más, szintén az elbocsátott munkavállalók (vagy a nem foglalkoztatott, és oktatásban és képzésben sem részesülő fiatalok) támogatását célzó, tagállami forrásokból vagy más európai uniós alapokból (pl. az Európai Szociális Alapból) finanszírozott intézkedéseket, és hogy finanszíroznak-e más forrásokból **hasonló vagy kiegészítő tevékenységeket**. Előfordulhat például, hogy az EGAA nagyon hasonló intézkedéseket finanszíroz, mint amelyeket az elbocsátott munkavállalók tagállami forrásokból vehetnek igénybe, vagy hogy az EGAA kiegészíti vagy támogatja ezeket a tagállami intézkedéseket (például azáltal, hogy olyan tevékenységeket – például egyéni tanácsadást, mentori programokat, mobilitási támogatást stb. – kínál, amelyek jobban igazodnak az egyének szükségleteihez, vagy azáltal, hogy lehetőséget biztosít más típusú vagy hosszabb távú képzések nyújtására, mint amelyenekre a tagállami forrásokból lehetőség van);
- relevancia: a relevancia értékelése annak megállapítására irányul, hogy az **EGAA igénybevételének kritériumai** (pl. az egy adott időszakon belül elbocsátott munkavállalók száma, az a feltétel, hogy az elbocsátásnak a globalizációval vagy a gazdasági válsággal kell összefüggésben lennie) nem vesztettek-e jelentőségükből, és hogy indokolt-e (továbbra is) az EGAA forrásaiból támogatni a nem foglalkoztatott, és oktatásban és képzésben sem részesülő fiatalokat;
- uniós hozzáadott érték: az uniós hozzáadott érték megállapítása során arra a kérdésre kívánunk választ kapni, hogy az EGAA – a nemzeti, regionális vagy helyi szintű támogatásokhoz képest – milyen mértékben növelte a támogatásban részesülő elbocsátott munkavállalók számát (mennyiségi hatás), illetve milyen mértékben járult hozzá ahhoz, hogy a rendelkezésre álló támogatás **relevánsabb legyen**, jobban igazodjon a kedvezményezettek egyedi helyzetéhez. Az értékelésnek ez a részfolyamata arra is kiterjed, hogy részesültek-e támogatásban olyan egyének csoportjai, akik egyébként nem tudtak volna igénybe venni semmilyen segítséget (hatályát tekintve a rendelet milyen mértékben növelte a kedvezményezettek körét); az EGAA-finanszírozású intézkedések **eredményeztek-e olyan többletismereteket** a támogatások hatékony rendelkezésre bocsátásával kapcsolatban, amelyeket azóta máshol is felhasználtak (a tanulságok alkalmazhatósága); és hogy az európai uniós, illetve nemzeti pénzeszközök felhasználásának módja és a támogatott

tevékenységek típusa változott-e az EGAA működésének eredményeképpen
(a finanszírozás/támogatás folyamatára gyakorolt hatások).